

2011 листопад № 21 (232)

ВІСНИК

ЛУГАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

ЧАСТИНА II

Заснований у лютому 1997 року (27)
Свідоцтво про реєстрацію:
серія КВ № 14441-3412ПР,
видане Міністерством юстиції України 14.08.2008 р.

Збірник наукових праць внесено до переліку
наукових фахових видань України
(педагогічні науки)
Постанова президії ВАК України від 14.10.09 №1-05/4

Рекомендовано до друку на засіданні Вченої ради
Луганського національного університету
імені Тараса Шевченка
(протокол № 3 від 28 жовтня 2011 року)

Виходить двічі на місяць

фармацевтичних кадрів в Україні". – Полтава. – 25–27 вересня 1998 р. – 1 с. **7. Белоконь Л.Е.** Использование пассивных форм в методике преподавания биохимии / Збірка наукових статей "Актуальні питання фармацевтичної та медичної науки та практики". – Вип. 4. – Запоріжжя, 1999. – 4 с. **8. Филатова О.Г.,** Бережная М.А. и др. Концепция интерактивных форм обучения [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.bj.pu.ru/method/4-13.html> **9. Белоконь Л.Е.,** Рыжов А.А. Имитационное моделирование в обучении клинической биохимии / Збірка наукових статей "Актуальні питання фармацевтичної та медичної науки та практики". – Вип. VI. – Запоріжжя. – 2000. – 5 с. **10. Белоконь Л.Е.,** Іванькова Н.А. Розробка та застосування автоматизованих навчальних систем у викладанні біохімії / Проблеми медичної та фармацевтичної освіти і шляхи підвищення якості підготовки лікарів і фармацевтів в Україні" науково-метод. конф. – Харків. – 2003. **11. Білоконь Л.С.,** Макоїд О.Б., співавт. Нові освітні технології у викладанні біохімії / "Нові освітні технології у викладанні хімічних дисциплін". – м. Тернопіль. – 16 квітня 2004. – С. 30–36. **12. Александрова К.В.,** Білоконь Л.С. та співавт. Зміна педагогічних та психологічних аспектів при впровадженні інформаційних технологій у викладанні біохімії / Збірка наукових статей "Актуальні питання фармацевтичної та медичної науки та практики". – Запоріжжя, ЗДМУ. – 2008. – С. 48-49.

**Александрова К. В., Білоконь Л. Є., Біленький С. А.,
Макоїд О. Б., Крисанова Н. В., Рудько Н. П., Романенко М. І.**
**Психолого-педагогічні аспекти використання інформаційних
технологій у викладанні біохімії**

У статті проводиться огляд існуючих психолого-педагогічних аспектів викладання та розглядається необхідність удосконалення існуючих педагогічних підходів у вивченні у медичному ВНЗі предмету «Біологічна хімія». Проводиться аналіз інтерактивних форм навчання та використання інформаційних технологій як інноваційного інструмента у навчанні.

Ключові слова: інтерактивні методи, інформаційні технології, інновації у навчанні.

**Александрова Е. В., Белоконь Л. Е., Беленький С. А.,
Макоед О. Б., Крисанова Н. В., Рудько Н. П., Романенко Н. И.**
**Психолого-педагогические аспекты использования
информационных технологий в преподавании биохимии**

В статье проводится обзор существующих психолого-педагогических аспектов преподавания и рассматривается необходимость усовершенствования существующих педагогических подходов к изучению в медицинском ВУЗе предмета «Биологическая химия». Проводится анализ интерактивных форм обучения и

использования информационных технологий как инновационного инструмента в обучении.

Ключевые слова: интерактивные методы, информационные технологии, инновации в обучении.

Aleksandrova E. V., Belokon L. E., Belenky S. A., Makoed O. B., Krisanova N. V., Rudko N. P., Romanenko N. I. Psychological and pedagogical aspects for the use of information technologies in teaching of biochemistry

This is an abstract of modern psychological and pedagogical aspects in teaching, and there is the consideration of all modern pedagogical approaches to study biochemistry in medical university in this article. The analysis of interactive forms of teaching and of information technologies as instrument for innovation way in training is present in this article, too.

Key words: interactive methods, information technologies, innovation in teaching.

УДК 378.064.1:004

А. В. Гурман

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ З БАТЬКАМИ УЧНІВ

Постановка проблеми. Сучасна освіта вимагає впровадження нових педагогічних технологій. Серед першочергових завдань, які постали перед вузами на нинішньому етапі є впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, котрі забезпечують подальше вдосконалення навчально-виховного процесу. Розв'язання цього завдання передбачає підготовку студентів до педагогічної взаємодії з батьками учнів, як складову підготовки майбутніх вчителів до професійної діяльності.

Аналіз останніх досліджень. Питанням інформатизації сучасного навчального процесу й основам використання інформаційних технологій під час вивчення різних предметів присвячена значна кількість досліджень. Проблемам використання інформаційних технологій у навчальній діяльності присвячені роботи Г. Бордовського, Р. Гуревича, А. Довгялло, І. Горбунової, В. Извозчикова, М. Кадемії, С. Панюкової, І. Роберт, А. Смірнова, В. Сумського. Роль і місце інформаційних технологій в навчально-пізнавальній діяльності та вплив на психіку людини досліджувалися в роботах Б. Гершунського, В. Рубцова, О. Тихомирова та ін. Проблему якості навчання та застосування інтерактивних технологій досліджувало багато вчених як в

Україні, так і в інших країнах: С. Архангельський, В. Бондар, С. Гончаренко, Р. Гуревич, І. Дичківська, М. Кларін, Д. Левітес, Г. Селевко, Н. Селезнева, С. Сисосва, В. Сластьонін, Є. Полат, О. Пехота, В. Шаталов. Переважна більшість дослідників стверджують, що використання інформаційно-комунікаційних технологій в навчальному процесі є ефективним.

Водночас аналіз науково-педагогічних джерел свідчать про те, що проблема використання інформаційно-телекомунікаційних технологій в процесі підготовки студентів до педагогічної взаємодії з батьками учнів на практичних заняттях з педагогічних дисциплін розроблена недостатньо.

Мета статті: визначити ефективні шляхи використання інформаційних технологій в процесі підготовки студентів до педагогічної взаємодії з батьками учнів.

Виклад основного матеріалу. В процесі нашого дослідження ми спиралися на такі визначення вивчаємих понять: нові інформаційні технології – це сукупність методів і технічних засобів збирання, організації, збереження, опрацювання, передачі й подання інформації за допомогою комп'ютерів і комп'ютерних комунікацій [4, с.169]; інформаційна технологія навчання – педагогічна технологія, що використовує спеціальні засоби, програмні і технічні засоби (кіно, аудіо-й відеозаписи, комп'ютери, телекомунікаційні мережі) для роботи з інформацією [6, с.168]; мультимедійні засоби – інтерактивні засоби, які дозволяють одночасно проводити операції з нерухомими зображеннями, відеофільмами, анімованими графічними образами, текстом, мовним і звуковим супроводом [6, с.181].

Найбільш ефективними за результатами багатьох досліджень є мультимедійні технології, які дозволяють створювати електронні книги, енциклопедії, фільми, бази даних тощо. Їх особливістю є об'єднання текстової, графічної, аудіо- та відеоінформації, анімації. З використанням мультимедійних компакт-дисків поняття, що раніше здавалися абстрактними, стають конкретними або, принаймні, достатньо наочними. Програмне забезпечення мультимедійних комп'ютерів дозволяє дітям бачити текст, чути стереофонічне звучання і переглядати картинки та відео сюжети.

Використання мультимедіа, як показує досвід, змінює функції викладача: він повинен заздалегідь визначити шляхи та розробити алгоритми оптимального керівництва всім навчальним процесом й окремим заняттям, у тому числі. Істотною дидактичною особливістю навчання з допомогою комп'ютера є встановлення безпосередніх діалогів між тим хто навчається, і електронно-обчислювальною машиною або діалогічного трикутника: школяр-комп'ютер-вчитель. Такі діалоги допомагають краще розібратися в навчальному матеріалі та контролювати якісний стан і процес навчання.

Як свідчить аналіз наукової літератури, не зважаючи на велике розмаїття комп'ютерних технологій не існує єдиного підходу до їх використання, особливо при створенні і використанні їх в навчальному процесі.

Як засіб навчання комп'ютер має такі дидактичні можливості за класифікацією Єгорова :

- 1) формування науковості навчання;
- 2) інтенсифікація процесу навчання;
- 3) здійснення активних методів навчання;
- 4) сприяння мотиваційній стороні навчання;
- 5) здійснення систематичного й об'єктивного контролю знань,

вмінь і навичок студентів;

- 6) звільнення викладача від чорнової роботи [2, с.138].

В процесі дослідження було виявлено, що використання мультимедіа у навчальному процесі дещо змінює функції викладача, оскільки здійснюється їх перерозподіл між викладачем і комп'ютером. У процесі цього комп'ютеру передаються лише ті функції, з якими він може справитися ефективніше за викладача.

Умови роботи з персональним комп'ютером спонукають студентів до активної і напруженої діяльності, оскільки вони усвідомлюють можливість поточного контролю викладачем, а також самоконтролю завдяки порівнянню й узагальненню матеріалу, що вивчається. Проведення самоконтролю допомагає студентам не лише корегувати свою відповідь, а й виправити зроблені ними помилки та значно розширити пам'ять завдяки перегляду матеріалу на екрані дисплея [8].

Безперечно ефективність використання мультимедіа також у процесі здійснення поточного і проміжного контролю знань студентів, оскільки вона значно спрощує розробку алгоритму навчання та допомагає викладачеві проводити ці форми контролю. Персональний комп'ютер може оцінити знання студентів більш об'єктивно й обґрунтовано, хоча його виховні функції менші, ніж за традиційних форм навчання.

Проте це не значить, що всі завдання удосконалення навчального процесу можна розв'язати за допомогою мультимедіа. Основним критерієм тут має бути принцип педагогічної доцільності. Форми і методи навчання, котрі стимулюють пізнавальну активність студентів, повинні вибиратися залежно від конкретного змісту навчального матеріалу і від конкретної дидактичної мети, що ставиться і може бути найбільш ефективно досягнута за допомогою саме таких форм і методів.

Ми адаптували телекомунікаційні технології в різні форми навчально-пізнавальної діяльності: урочну, позакласну, виховну [5]. Уже визначаються пріоритетні напрями застосування телекомунікаційних технологій в навчально-виховному процесі навчального закладу:

- пошуково-дослідницька діяльність, що надає можливість використання потужних інформаційних ресурсів Інтернету для пошуку певних знань з метою виконання творчих завдань із предмета;

- участь у дистанційних заходах: олімпіадах, конкурсах, турнірах, що надає можливість використовувати телекомунікації для контролю знань учнів (студентів) з окремих предметів та розвивати їхні здібності, сприяє самоосвіті та зростанню пізнавальної активності, а також надає можливість учням самих віддалених регіонів браги участь у змаганнях, котрі не потребують загальних зборів в одному місці;

- телекомунікаційна проектна діяльність, що об'єднує для сумісної навчально-пізнавальної, дослідницької, творчої або ігрової діяльності учнів-партнерів, що мають спільну проблему, мету, узгоджені методи та способи розв'язання проблеми, спрямовані на досягнення сумісного результату;

- участь у телекомунікаційних відео та інтернет-конференціях, яка надає їхнім учасникам унікальну можливість використовуючи найсучасніші телекомунікаційні технології для спілкування, обміну своїми думками та поглядами, представлення одержаних результатів сумісної роботи;

- дистанційне навчання та навчання у віртуальних закладах освіти, яке надає можливість учням та вчителям за допомогою телекомунікаційних технологій здійснювати альтернативне навчання, обираючи зручні для себе форми організації навчання.

Медіатека - це спосіб зберігання і знаходження інформації. Як і переваги медіатеки? Медіатека зберігає найрізноманітнішу інформацію: аудіо- та відеослайди комп'ютерні програми, текстову інформацію. Невелика за розміром, вона дає значне збільшення обсягу інформації, що зберігається. При цьому можна знайти потрібну інформацію за декілька секунд, уводячи в комп'ютер лише один-два ключових слова.

На базі медіатеки викладач може проводити заняття, що мають груповий або індивідуальний характер. Викладач також може організовувати самостійну роботу учнів у вигляді індивідуальних занять та завдань самопідготовки. У результаті такої роботи учень одержує не тільки предметну або професійну підготовку, а й навички самостійної роботи з новими інформаційними засобами на базі комп'ютерних технологій. Він вчиться працювати з електронними каталогами літератури, базами даних, довідниками, електронними енциклопедіями. Використовуючи тренувальні та навчаючі програми, учень самостійно регулює навчальний процес [1, с. 21-22].

Одним із напрямів застосування інформаційно-комунікаційних технологій в освіті, на думку науковців, є дистанційне навчання. Під терміном «дистанційне навчання» ми розуміємо процес одержання знань і умінь за допомогою спеціалізованого середовища, заснованого на використанні інформаційних технологій, які забезпечують обмін навчальною інформацією на відстані.

Дистанційне навчання може забезпечуватися різними способами: електронною поштою, телеконференціями, навчальними форумами і чатами, проте найважливішими сучасними напрямками розвитку дистанційного навчання є розміщення на спеціальних серверах навчальних мультимедійних курсів, дистанційних уроків, у тому числі інтерактивних, анімацій із навчальної тематики, наукових пошукових машин для пошуку навчальної інформації на спеціальних серверах.

Науковці розглядали різні питання, що зачіпають методичні і практичні аспекти застосування інформаційно-комунікаційних технологій в освіті. Насамперед - можливість залучення кожного студента (учня) в активний пізнавальний процес, причому процес не пасивного оволодіння знаннями, а активної пізнавальної самостійної діяльності кожного студента (учня), застосування ними на практиці цих знань і чіткого усвідомлення, де, яким чином і для яких цілей ці знання можуть бути застосовані. Це можливість працювати спільно, в співпраці, в процесі розв'язування різноманітних проблем, проявляючи під час цього певні комунікативні уміння, можливість широкого спілкування зі своїми ровесниками з інших шкіл свого регіону, інших регіонів країни й навіть інших країн світу, можливість вільного доступу до необхідної інформації не лише в інформаційних центрах свого навчального закладу, а й в наукових, культурних, інформаційних центрах усього світу з метою формування власної незалежної, проте аргументованої думки з тієї або іншої проблеми, можливості її всебічного дослідження (вивчення) [3. с. 55].

Використання телекомунікацій розглядається з точки зору проектної діяльності (метод проектів), заснованої на пошукових, дослідницьких методах, що дозволяє організовувати різного роду спільні дослідницькі роботи учнів, учителів, студентів, викладачів, науковців із різних навчальних закладів.

Телекомунікаційні проекти виправдані педагогічно в тих випадках, коли під час їхнього виконання:

1) передбачаються множинні, систематичні, разові або довготривалі спостереження за тим або іншим природним, фізичним, соціальним й іншим явищем, які вимагають збирання даних у різних регіонах для розв'язання поставленої проблеми;

2) передбачається порівняльне вивчення, дослідження того або іншого явища, факту, події, які відбулися або мають місце в різних місцевостях для виявлення певної тенденції або прийняття рішення, розробки пропозицій та ін.;

3) передбачається порівняльне вивчення ефективності використання одного й того ж або різних (альтернативних) способів розв'язування однієї проблеми, одного завдання для виявлення найефективнішого, прийняттого для будь-яких ситуацій розв'язку, тобто для одержання даних про об'єктивну ефективність способу розв'язку проблеми, що пропонується;

4) пропонується спільна творча розробка якоїсь чистого практичної (наприклад, виведення нового сорту рослини в різних кліматичних зонах, спостереження за погодними явищами, обговорення інноваційного методу в освіті, нової концепції та ін.) або творчої ідеї (створення журналу, газет, п'єси, книжки, музичного твору, пропозиції щодо вдосконалення навчального курсу, спортивних, культурних сумісних заходів, народних свят тощо); планується провести захоплюючі пригодницькі сумісні комп'ютерні ігри, змагання [7. с. 231-232].

Використовуючи теоретичні підходи вищезазначених авторів ми розробили методичну розробку занять, з використанням інформаційних технологій, на яких студенти готуються до педагогічної взаємодії з батьками учнів.

За програмою курсу «Методика виховної роботи» передбачено чотири години на вивчення теми «Взаємодія класного керівника і сім'ї у вихованні школярів», причому дві години відводиться на самостійну роботу студентів. В процесі експериментальної роботи семінарське заняття проводилося як захист студентських проектів з даної теми. Наведемо його фрагмент.

I. Підготовчий етап. За два тижні до практичного заняття студенти об'єднуються у творчі групи по 4-5 чоловік. Кожна з груп отримує тему, над якою вона буде працювати:

1. Дисципліна і покарання у сімейному вихованні.
2. Методи сімейного виховання.
3. Стилi сімейного виховання. Типові помилки батьків.
4. Умови успішного сімейного виховання.
5. Форми взаємодії класного керівника і батьків. Батьківські збори.

У кожній групі вибирають лідерів і розподіляють функціональні обов'язки. Діяльність груп починається з установчого заняття, де кожен із студентів знаходить себе в певній ролі. Студентам пропонується підготувати відеоролики, опорні схеми, створити колаж до обраної теми. Викладач пропонує інформаційні джерела для підготовки проекту і встановлює час проведення консультації (через 3-5 днів) для учасників проекту.

II. Захист проекту. Розпочинається цей захід виставкою колажів. Кожна з творчих груп захищає свій проект. Наприклад, група яка працювала над темою «Стилi сімейного виховання. Типові помилки батьків» підбрала відеоролики, які наочно демонстрували гіпопротекцію (брак опіки та контролю за поведінкою або ж повна бездоглядність дітей), домінуючу гіперпротекцію (загострена увага і турбота батьків за дитину поєднується з дріб'язковим контролем, надмірною кількістю заборон і обмежень, що посилює несамотійність дитини, її безініціативність, нерішучість, невміння захищати себе), потураючу гіперпротекцію (виховання за типом «кумир сім'ї», потурання всім бажанням дитини, надмірне заступництво і обожнювання), емоційне

неприйняття (ігнорування потреб дитини, нерідко жорстоке поводження з нею), виховання в умовах підвищеної моральної відповідальності (перед дитиною ставляться не відповідні її віку та реальним можливостям вимоги безкомпромісної чесності, обов'язковості, порядності, відповідальності за життя і благополуччя близьких). Демонстрація фрагментів супроводжувалась теоретичними відомостями, а на руки кожному студенту був даний опорний конспект.

Аналогічним чином були представлені інші проекти. У результаті, по закінченню заняття у кожного студента залишився опорний конспект і робота кожної творчої групи була оцінена.

Сприйняття матеріалу під час використання мультимедіа поліпшується за рахунок різних дидактичних можливостей персональних комп'ютерів: наочності, підкреслювання, обертання, кольорового зображення тощо. Особливість процесу навчання з використанням мультимедіа викликає інтерес до навчання і сприяє активізації та зосередженню уваги студентів на предметі. Цьому сприяють діалогова форма роботи, безперервний контроль і негайне підкріплення відповіді.

У курсі пропедевтичної практики за програмою передбачено таке лабораторне заняття: «Взаємодія школи, сім'ї, громадськості у вихованні дітей», яке передбачає відвідування школи, знайомство з роботою батьківського комітету школи та класу, відвідування батьківських зборів класу. Це є досить проблематичним, оскільки класний керівник не може прийняти одночасно таку кількість студентів протягом однієї години, запросити на батьківські збори групу студентів теж буде недоречним. В таких ситуаціях на допомогу викладачу приходять інформаційні технології. На лабораторному занятті демонструється відео запис батьківських зборів. Далі йде обговорення за схемою:

- актуальність теми;
- структура зборів;
- аналіз питань, які піднімали батьки.

Після детального обговорення батьківських зборів студенти отримують завдання для самостійної роботи: підготувати письмовий виступ перед батьками класу на одну із тем: "Світ захоплень підлітка", "Дозвілля сім'ї", "Телебачення, сім'я і діти", "Мудрість батьківської любові", "Підступність шкідливих звичок", "Педагогічний такт батьків" (на вибір).

Висновки. В результаті проведеної роботи ми виявили ефективні шляхи використання інформаційних технологій в процесі підготовки студентів до педагогічної взаємодії з батьками учнів на практичних заняттях з педагогічних дисциплін. В подальшому ми плануємо спрямувати нашу роботу на розробку використання інформаційних технологій з урахуванням індивідуалізації та диференціації.

Література

- 1. Гуревич Р.С.** Кадемія М.Ю. Інформаційно-телекомунікаційні технології в навчальному процесі та наукових дослідженнях: Навчальний посібник для студентів педагогічних ВНЗ і слухачів інститутів післядипломної педагогічної освіти – Вінниця : ООО "Планер", 2005. – 365 с.
- 2. Егорова Ю.Н.** Мультимедиа как средство повышения эффективности обучения в общеобразовательной школе: Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Чуваш. гос. ун-т. – М., 2000. – 18 с.
- 3. Заболотний В.Ф., Мисліцька Н.А., Сусь Б.А.** Впровадження інформаційних технологій навчання на заняттях з методики викладання фізики // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми // 36. наук. пр. – Випуск 5 / Редкол.: І.А. Зязюн (голова) та ін. – Київ-Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2004. – С. 476–480.
- 4. Освітні технології:** навчально-методичний посібник / Під ред. О. Пехоти. – Київ : «А.С.К.», 2002. – 255 с.
- 5. Семещук І.Л.** Формування основних понять середньої школи з використанням сучасних інформаційних технологій: автореферат дис. на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук (13.00.02) // Рівненський економічно-гуманітарний інститут ім.С. Дем'ячука. – К., 2005. – 20с.
- 6. Телекомунікаційні проекти** в навчальному процесі ВНЗ: навчальний посібник / М.Ю.Кадемія, Л.С.Шевченко, О.В.Шестоपालюк; За аг. Ред.. Р.С.Гуревича; ВДПУ. – Вінниця : ТОВ «ПЦ Енозіс», 2008. – 235с.
- 7. Теория и практика** дистанционного обучения: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Е.С. Полат. М.Ю. Бухаркина М.В. Моисеева: Под ред. Е.С. Полат. – М. : Издательский центр «Академия», 2004. – 416 с.
- 8. Фуштей О.В.** Дидактичні можливості засобів мультимедіа в навчальному процесі // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. – 2010. – № 26. – С.534–540.

Гурман А. В. Використання інформаційних технологій у підготовці майбутніх учителів до педагогічної взаємодії з батьками учнів

У статті визначено ефективні шляхи використання інформаційних технологій в процесі підготовки студентів до педагогічної взаємодії з батьками учнів.

Ключові слова: інформаційні технології, телекомунікаційні технології, мультимедійні засоби.

Гурман А. В. Использование информационных технологий при подготовке будущих учителей к педагогическому взаимодействию с родителями учеников

В статье определены эффективные пути использования информационных технологий в процессе подготовки студентов к педагогическому взаимодействию с родителями учеников.

Ключевые слова: информационные технологии, телекоммуникационные технологии, мультимедиа.

Gurman A. Use of information technology in preparing future teachers to teacher interaction with parents of pupils

The article identified effective ways to use information technology in preparing students to teacher interaction with parents of pupils.

Keywords: information technology, telecommunications technology, multimedia.

УДК 378.026:[811.161.2+821.161.2]

І. Ю. Іванов

**ВЛАСНЕ ДИДАКТИЧНІ ПРИНЦИПИ ВИКОРИСТАННЯ
ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У
НАВЧАННІ СЛОВЕСНОСТІ**

Сучасна освітня система в Україні вимагає від учителя удосконалення інформаційної компетенції, яка розглядається нині як обов'язкова умова професіоналізму. Для ефективної професійної діяльності, окрім питань практичного оволодіння інформаційно-комунікаційними технологіями (ІКТ) на рівні вмінь і навичок, учитель повинен володіти відповідною методикою, розробка якої – актуальне питання педагогіки й андрагогіки. Постає потреба в пошуку нових концептуальних підходів, специфічних дидактичних принципів використання ІКТ у навчально-виховній діяльності, зокрема на уроках словесності.

Мета статті – проаналізувати науково-методичну літературу щодо загальнодидактичних і власне дидактичних принципів навчання словесності та інформаційних технологій в середній школі; сформулювати специфічні дидактичні принципи використання ІКТ у навчанні мови та літератури.

Методичні й психолого-педагогічні питання застосування інформаційних технологій у середній школі розглядаються в працях В. Бикова, С. Литвинової, Г. Досенка, Г. Васильєвої, М. Жалдака, Ю. Рамського, М. Шкіля. Розвиток інформаційної компетенції вчителів активно досліджується Н. Морзе, І. Левченком, А. Кравцовою, Л. Голодюк. Дидактичні принципи навчання й виховання в науково-методичній літературі описано багатьма дослідниками (А. Хуторської, І. Малафійк), серед них є праці щодо власне дидактичних принципів